

บทที่ 1

บทนำ



ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอ่านมีความสำคัญมากในชีวิตประจำวันสำหรับผู้ใฝ่ใจศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ นอกจากจะเป็นเครื่องมือให้ผู้อ่านได้ความรู้แล้ว ยังช่วยให้เกิดความสุขและความเพลิดเพลินอีกด้วย บุคคลที่มีชีวิตพ้นวัยเรียนในโรงเรียนไปแล้ว ถ้ามีนิสัยรักการอ่านหนังสือก็จะเป็นผู้มีความรู้ทันสมัยไม่ล้าหลัง ส่วนผู้ที่ยังอยู่ในวัยเรียน หนังสือก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องใช้ในการค้นคว้าหาความรู้ ดังนั้นการส่งเสริมให้เด็กรักการอ่านและรู้จักคุณค่าของหนังสือเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่ควรกระทำ เพราะการอ่านเป็นรากฐานของการศึกษา เป็นการสร้างประสบการณ์ขั้นพื้นฐาน บุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิต มักเป็นบุคคลที่เป็นนักอ่านมาก่อน เพราะการอ่านหนังสือมากทำให้เกิดความรู้กว้างขวาง สามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ช่วยในการดำเนินอาชีพ และทำงานในชีวิตประจำวันให้ประสบผลสำเร็จได้ มีคนเป็นจำนวนมากมีโชน่อยที่ไม่มีโอกาสได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย แต่เขาก็สามารถปรับปรุงตนเองจนประสบความสำเร็จในชีวิตได้โดยอาศัยการอ่าน

ในปัจจุบันหนังสือมีบทบาทและอิทธิพลต่อมนุษย์เป็นอันมาก หนังสือช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาแก่ผู้อ่าน หนังสือเป็นแหล่งรวบรวมความรู้ ความคิด และวิทยาการต่าง ๆ ทุกด้าน ดังพระบรมราโชวาท ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช¹ ได้พระราชทานแก่คณะสมาชิกห้องสมุดทั่วประเทศ มีใจความตอนหนึ่งว่า

¹สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, คู่มือแนะนำการจัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

หนังสือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนาทั้งกาย ทั้งอาชีพ ทั้ง
 ความรู้ วิชาการ ทั้งการคนควา และในที่สุดความพอใจ ในทาง
 จิตใจของมนุษย์ชั้นสูงที่สุด จนกระทั่งดูคนใคอยากมีความรู้ในทาง
 จิตวิทยา หรือในทางปรัชญา จนกระทั่งอาจอยากที่จะเรียนทาง
 ชุรรมะหรือศาสนา จนกระทั่งเป็นคนที่สามารถไปสู่ความสุขที่
 แทจจริง คือความนิงในจิตใจ เป็นผูรอบรูแห ๆ ก็ยอมทองอาศัย
 หนังสือ เพราะหนังสือเป็นการสะสมความรู้ และทุกสิ่งทุกอย่าง
 ที่มนุษย์ใคสร้างมาทำมาว คิคมาแคโบราณกาลจนทุกวันนี้ หนังสือ
 จึงเป็นสิ่งสำคัญ เป็นคล้าย ๆ ธนาคารความรู้และเป็นอมสิน

ชีวิตมนุษย์ในสังคมปัจจุบัน มีความสัมพันธ์กับหนังสืออย่างใกล้ชิดจนไม่สามารถแยก
 จากกันได้ ดังเช่น รัญจวน อินทรกำแหง² ได้แสดงความเห็นไว้ว่า "หนังสือกับชีวิตเป็นสิ่งที่
 แยกกันไม่ออก คนสร้างหนังสือ และหนังสือก็ให้ประโยชน์แก่คนต่อ ๆ กันไป ชีวิตคนและหนังสือ
 จึงพันพันและสัมพันธ์กันอยู่ หากหนังสือปัญญาที่มีคมว หากคนหนังสือก็ไม่เพิ่มพูน เพราะคนสร้าง
 หนังสือ หนังสือก็สร้างคน"

ทูล³ นักการศึกษาผูหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า "พลเมืองใคทุกคนต้องรู้จักเลือกอ่านหนังสือที่
 มีรสนิยมในการอ่านและอ่านอย่างมีจุดมุ่งหมาย" ในการอ่านหนังสือ ควรคำนึงถึงจุดมุ่งหมาย
 เป็นสำคัญ รัส วังคัยยังอยู่⁴ ได้จำแนกความมุ่งหมายในการอ่านออกเป็นช้อยอย ๆ ดังนี้

1. อ่านเพื่อทราบเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ
2. อ่านเพื่อความรื่นเริงบันเทิงใจ
3. อ่านเพื่อทราบถึงประสบการณ์ต่าง ๆ ที่อุบัติขึ้นในโลก

²รัญจวน อินทรกำแหง, การเลือกหนังสือและโสภณวิสัย (มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
 2515), หน้า ก.

³Ruth Tooze, Your Children Want to Read (Engle wood Cliffs:
 Prentice - Hall, 1957), p.11.

⁴รัส วังคัยยังอยู่ "เหตุใคคนเราจึงต้องอ่านหนังสือ" วารสารห้องสมุด, เล่มที่ 5
 (กันยายน - ตุลาคม 2509), หน้า 285 - 289.

4. อ่านเพื่อทราบเรื่องราวและชีวประวัติของบุคคลสำคัญ
5. อ่านเพื่อทราบแนวคิดของบุคคลในแต่ละยุค
6. อ่านเพื่อเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ
7. อ่านเพื่อให้ตัวผู้อ่านเอง เกิดแนวความคิด
8. อ่านเพื่อทำความเข้าใจกับปัญหามานุษยในโลกรปัจจุบัน
9. อ่านเพื่อไทรูผิดครูถูก
10. อ่านเพื่อตนเองจะได้นำความรู้จากการอ่านไปแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน
11. อ่านเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ
12. อ่านเพื่อช่วยให้เกิดการลงมือทำงาน

ชลธิรา กลัดค้อย⁵ ได้ให้ความเห็นว่า ผลของการอ่านที่มีต่อผู้อ่านมี 2 ประการ คือ ประการแรกอ่านแล้วได้ "อรรถ" ประการหลังอ่านแล้วได้ "รส"

การอ่านหนังสือ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือประเภทใด ย่อมให้ประโยชน์แก่ผู้อ่านเสมอ ในวงการศึกษาก็สนับสนุนให้นักเรียนได้อ่านหนังสือทุกประเภท ไม่จำกัดลงไปว่าให้อ่านเฉพาะประเภทที่เป็นตำราเรียนหรือประเภทที่ให้ความรู้เท่านั้น หนังสือประเภทอื่น ๆ เช่น ประเภทบันเทิงคดี ก็อาจทำให้เกิดความรู้ได้เช่นกัน เราจึงมักได้ยินคำกล่าววว่า "ให้เด็กอ่านหนังสือทุกประเภท ยิ่งดีเสียกว่าไม่ให้เด็กอ่านอะไรเลย" ในสมัยก่อนผู้ปกครองมักจะไม่ยินยอมให้เด็กได้อ่านหนังสืออื่น นอกจากตำราเรียน ด้วยเกรงว่าจะทำให้เด็กเสียคน แต่ปัจจุบันความคิดเช่นนี้ค่อย ๆ หมดไป เนื่องจากผู้ใหญ่ได้เห็นความสำคัญของการอ่านหนังสือมากขึ้น แต่ประการสำคัญที่ผู้ใหญ่ควรคำนึงถึงในการสนับสนุนการอ่านของเด็ก คือให้รู้จักวิธีอ่าน และรู้จักเลือกอ่าน ผู้ใหญ่ควรจะได้แนะนำให้เด็กของตน รู้จักว่าวิธีการอ่านหนังสือที่ถูกต้องนั้นควร จะอ่านอย่างไร จึงจะได้ประโยชน์จากหนังสือนั้นอย่างเต็มที่ เพราะหนังสือเป็นสิ่งที่มอิทธิพลมากกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่น เพราะเหตุว่า

1. หนังสือเป็นสิ่งที่สามารถใช้สายตาอ่านได้ยั่งยืน สามารถกลับมาอ่านได้อีก
2. ผู้อ่านมีเวลาที่จะทำความเข้าใจได้ไม่จำกัดเวลา

⁵ชลธิรา กลัดค้อย และคณะ "การใช้ภาษา", หนังสือของเคล็ดไทยชุดตำราเรียน (พระบวร : สำนักพิมพ์เคล็ดไทย, 2517), หน้า 159.

3. หนังสือเป็นวัตถุที่จับต้องได้ สัมผัสได้ คงทน มีเนื้อที่ สามารถเคลื่อนย้ายได้

4. เป็นผลผลิตจำนวนมาก (mass Product) แพร่หลายไปใต้วางขวาง

การอ่านจะให้ประโยชน์ต่อผู้อ่านเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับ การอ่านเป็น รู้จักวิธีอ่านที่สามารถ จะเก็บเกี่ยวสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตน บุคคลที่มีความรู้ มีสติปัญญา ย่อมสามารถวินิจฉัย วิเคราะห์ วิจัยหนังสืออ่านใต้วางขวาง แต่ผู้ที่ยังไม่มีสติปัญญาพอ เช่น เด็กหรือนักเรียนย่อมไม่สามารถ วิจัยใต้วางขวางเอง ต้องการคำแนะนำจากครูหรือผู้ปกครอง ซึ่งจะต้องคอยดูแล แนะนำหรือช่วย เลือกหนังสือให้เด็กอ่าน ผู้ปกครองส่วนมากมักจะยบถการะตั้นการ เรียนของบุตรให้เป็นหน้าที่ ของครูทั้งหมด รวมทั้งการอ่านหนังสือเพื่อประโยชน์และความเพลิดเพลินของเด็กด้วย เมื่อครู จำต้องมีหน้าที่ดังกล่าวนี้ จึงจำเป็นต้องรู้หลักเกณฑ์ในการเลือกวรรณกรรมที่เหมาะสมแก่นักเรียน คือจะต้องรู้จักเลือกและแนะนำวรรณกรรมให้เหมาะสมกับเด็กทั้งในค่านิยม จรรยาบรรณ และสิ่งแวดล้อมของเด็ก ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการสร้างพลเมืองดี และมีความสามารถให้แก่ประเทศชาติ

ผู้วิจัยได้มองเห็นความสำคัญในการ เลือกหนังสืออ่านที่ตรงกับ ความสนใจและความ ต้องการของเด็ก จึงได้ทำการศึกษาค้นคว้าและวิจัย เพื่อจะได้ทราบความต้องการอ่านหนังสือ ประเภทต่าง ๆ ของเด็กในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะช่วยให้ทราบว่า นักเรียนในระดับนี้ ซึ่งมีระดับอายุอยู่ในระหว่างวัยรุ่นตอนปลาย มีความสนใจและนิยมน่าน วรรณกรรมประเภทต่าง ๆ อย่างไร เพื่อให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการอ่านของเด็ก ได้ใช้เป็น แนวทางในการพิจารณาเลือกวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ ได้เหมาะสมและเกิดประโยชน์ ทั้ง เป็นแนวทางให้ผลิตวรรณกรรมใต้วางขวางถึงคุณภาพของวรรณกรรม และรับผิดชอบในผลงาน ของตน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์คุณค่าของวรรณกรรมประเภทนวนิยาย เรื่องสั้น บทความ สารคดี บทร้อยกรอง และกวีนิพนธ์ ที่มีต่อการศึกษานักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. เพื่อศึกษาความสนใจและความนิยมน่านวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ ของนักเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย



3. เพื่อศึกษาว่านักเรียนในระดับนี้ สนใจวรรณกรรมประเภทใดมาก
4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสนใจและความนิยมน่านวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
5. เสนอแนวในการพิจารณาวรรณกรรมที่มีคุณค่าพอเป็นสังเขป

สมมุติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย นิยมน่านวรรณกรรมต่าง ๆ ทุกประเภท
2. นักเรียนหญิงนิยมน่านวรรณกรรมประเภทนวนิยายและเรื่องสั้นมากกว่านักเรียนชาย
3. นักเรียนชายนิยมน่านวรรณกรรมประเภทบทความและสารคดีมากกว่านักเรียนหญิง
4. นักเรียนหญิงนิยมน่านวรรณกรรมประเภทร้อยกรองและกวีนิพนธ์มากกว่า

นักเรียนชาย

5. เปรียบเทียบความนิยมน่านของนักเรียนที่มีคอวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ โดยจำแนกตามเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความนิยมน่านของนักเรียนจะแตกต่างกัน
6. นักเรียนมีความต้องการให้นำวรรณกรรมร่วมสมัยประเภทต่าง ๆ มาบรรจุไว้ในหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีขอบเขตจำกัดดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์วรรณกรรมประเภทต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นถึงรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จนถึงปัจจุบัน

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และปีที่ 5

ในโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคการศึกษา 1 คือ จังหวัดนครปฐม สมุทรสาคร สมุทรปราการ นนทบุรี และปทุมธานี ซึ่งได้แก่นักเรียนในโรงเรียน 6 แห่ง

ก. โรงเรียนราชินีบูรณะ

ข. โรงเรียนปทุมวิไล

- ค. โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม
- ง. โรงเรียนสมุทรปราการ
- จ. โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย
- ฉ. โรงเรียนสมุทรสาคร

3. การวิจัยครั้งนี้ไม่คำนึงถึงระดับชั้นเรียนที่แตกต่างกัน แต่คำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเพศเป็นสำคัญ

ขอกกกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยมีขอกกกลงเบื้องต้นสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีเนื้อหาสาระครอบคลุมวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ ที่ต้องการศึกษาทั้งหมด
2. กลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นตัวแทนที่ดี พอเชื่อถือได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. วรรณกรรมร่วมสมัย หมายถึงวรรณกรรมที่เกิดขึ้นหลังรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จนถึงปัจจุบัน อันได้แก่วรรณกรรมทั้ง 3 ประเภท คือ
 - ก. นวนิยาย เรื่องสั้น และเรื่องแปล
 - ข. บทความและสารคดี
 - ค. บทร้อยกรองและกวีนิพนธ์
2. คุณค่า หมายถึงลักษณะดีที่มีอยู่ในวรรณกรรมแต่ละประเภทที่จะทำให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์จากการอ่านนั้น
3. ความสนใจ หมายถึงลักษณะอย่างหนึ่งในตัวบุคคลที่มีความใส่ใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะคุณสมบัติตรงกับรสนิยมของตนเอง ในที่นี้ผู้ที่สนใจในวรรณกรรมประเภทใดประเภทหนึ่งมาก ก็จะกำหนดค่าความสนใจสูง และในทางตรงกันข้าม ผู้ที่มีความสนใจวรรณกรรมประเภทใดประเภทหนึ่งน้อย ก็จะกำหนดค่าความสนใจต่ำ
4. ความนิยมอ่าน หมายถึงความนิยมชมชอบที่จะอ่านวรรณกรรมเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นผลมาจากความสนใจ

5. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึงนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และปีที่ 5 ในโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2518

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ที่ได้รับหรือทักษะที่ได้พัฒนาขึ้นในวิชาที่ได้เรียนมาในสถานศึกษา ในที่นี้หมายถึงคะแนนผลการสอบไล่ปลายปีการศึกษา 2517 ของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย